

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ เสนอต่อโครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
ความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

ผลที่เกิดขึ้นของเกษตรกรจากการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ

ตำบลโป่งแยง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

โดย

นางสาวกนกอร บุญพิพัฒน์

กันยายน 2545

ประธานกรรมการที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.นำชัย ทนุผล

ภาควิชา/คณะ : ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทราบข้อมูลพื้นฐาน สถานภาพส่วนบุคคลของ
เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ ในเขตพื้นที่ ตำบลโป่งแยง
อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ 2) ศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิต
ผักปลอดภัยจากสารพิษในธรรมชาติของเกษตรกรตำบลโป่งแยง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่
3) ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตผักปลอดภัยจาก
สารพิษพร้อมทั้งข้อเสนอแนะ ผู้ให้ข้อมูลคือเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตผัก
ปลอดภัยจากสารพิษ บ้านม่วงคำ ตำบลโป่งแยง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2542 จำนวน
63 ราย ซึ่งอยู่ในวิสัยที่จะเก็บข้อมูลได้ จึงไม่มีการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
คือ แบบสอบถามเพื่อการสัมภาษณ์ ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป
เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences : SPSS/PC⁺)

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีอายุเฉลี่ย 43 ปี ส่วนมากจบการศึกษาระดับประถม
ศึกษาปีที่ 4 และมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นของตนเองในการประกอบอาชีพ ลักษณะครอบครัว
ของผู้ให้ข้อมูลเป็นครอบครัวเดี่ยว โดยมีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คนต่อครอบครัว และมีจำนวน
แรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 3 คน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จำหน่ายผลผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษให้กับ
กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษโป่งแยง

ผลที่เกิดขึ้น หลังจากที่เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษในธรรมชาติของผู้ให้ข้อมูลในแต่ละด้านพบว่า

1. ด้านเศรษฐกิจ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ยอมรับว่า ผักปลอดภัยจากสารพิษมีราคาสูงขึ้นแต่รายได้เมื่อหักจากต้นทุนแล้ว รายได้ไม่เพิ่มขึ้นเนื่องจากถูกกดราคาและตลาดที่รับซื้อมีน้อย ในด้านการลงทุนไม่มีปริมาณการลงทุนเพิ่มขึ้น และผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่มีการใช้สินเชื่อ ส่วนผู้ที่มีการใช้สินเชื่อจะใช้สินเชื่อจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
2. ด้านสังคม ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ยอมรับว่า หลังจากการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษแล้วพวกตนได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมมากขึ้น มีการพบปะสังสรรค์ / ปรึกษาหารือกับเพื่อนบ้าน (การติดต่อกับเพื่อนบ้าน) การพบปะ/เยี่ยมญาติ การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนและมีส่วนร่วมในกิจกรรม การพัฒนาชุมชน รวมทั้งได้รับการติดต่อจากเจ้าหน้าที่ทั้งของภาครัฐและเอกชนเพิ่มขึ้น
3. ด้านสิ่งแวดล้อม ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ยอมรับว่า ผลที่เกิดขึ้นจากการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษนั้นมีผลในทางบวกกับสภาพแวดล้อมคือสภาพดินที่มีความอุดมสมบูรณ์และความชื้นมากขึ้น สภาพน้ำตามแหล่งธรรมชาติมีความบริสุทธิ์และใสสะอาดมากขึ้น ปริมาณปลาและสัตว์น้ำในแหล่งธรรมชาติมีมากขึ้น สภาพอากาศมีความชื้นและมีความบริสุทธิ์เพิ่มขึ้น
4. ด้านสุขภาพอนามัยของผู้ให้ข้อมูลที่ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลต่างยอมรับว่าคนมีสุขภาพอนามัยดีขึ้น และมีความมั่นใจในความปลอดภัยจากการบริโภคผลผลิตมากขึ้น

The purposes of this research were to find out 1) personal characteristics of farmers participating in Chemical residue-free vegetable production projects in Amphur Maerim, Chiangmai province; 2) consequences of such projects as perceived by the farmers; and 3) the farmers' problems and obstacles as well as recommendations concerning their participation in such projects. The data were collected by means of interview schedule from 63 farmers participating in the Chemical residue-free vegetable production projects in Banmuangkum, Tambon Pongyang, Amphur Maerim, Chiangmai province in the year 1999 and analyzed by using the SPSS/PC⁺.

It was found that the respondents were 43 years old on average, had completed a primary level of education, and owned agricultural land. The average number of household members was four and three of them accounted for household labor. Most of the respondents sold their products to Pongyang Chemical residue-free vegetable production group.

The consequences of the Chemical residue-free vegetable production projects as perceived by the farmers were as follows:

1) Economic aspect. Although prices of chemical-free vegetables were generally higher, the respondents' incomes were not increased due to very few markets and low prices offered to them. Capital investment was not increased and most respondents did not obtain credit; only a few obtained credit from the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives.

2) Social aspect. After participating in the projects, most respondents joined more social groups. They had more interaction with others, participated in community development activities, and had more contact with change agents of governmental and private sectors.

3) Environmental aspect. Environmental consequences were positive: higher soil fertility and moisture, cleaner water and air, and greater amounts of fish and other animals living in water

4) Health. Most of the respondents became healthier and were confident in farm product consumption.